Н.А. Лопіна, Л.В. Журавльова
Харківський національний медичний університет

Проблеми та перспективи підвищення кваліфікації педагогів медичних освітніх закладів із застосування інноваційних технологій у навчанні

Вступ. В сучасних умовах трансформації системи медичної освіти з необхідністю постійного безперервного підвищення кваліфікації медичних працівників перед викладачами навчальних медичних установ постають ряд питань щодо забезпечення безперервного фахового розвитку медичних спеціалістів та асоційованих з цим організаційних питань. Впровадження інноваційних технологій навчання в систему додипломного та післядипломного навчання є тим інструментом, за допомогою якого може бути реалізовано цілий комплекс педагогічних та дидактичних проблем забезпечення медичної освіти [2,3,6]. Проте для широкої інтеграції новітніх технологій навчання з традиційною медичною освітою необхідним є розробка програм підвищення кваліфікації самих педагогів медичних освітніх установ, що сприятиме постійному динамічному створенню якісного навчального контенту та постійній взаємодії всіх учасників освітнього процесу [1,4-5,7]. Програми та навчальні курси підвищення кваліфікації педагогів медичних освітніх закладів із застосування інноваційних технологій у навчанні відсутні і лише частково реалізуються при проходженні магістратури з педагогіки вищої школи медичними педагогами. З огляду на сучасні потреби підвищення кваліфікації медичних педагогів актуальним є проведення он-лайн курсів підвищення кваліфікації медичних педагогів та розробка відповідної навчальної програми у відповідності до потреб сучасної медичної освіти, що у свою чергу, дозволить реалізувати якісну безперервну підготовку лікарів.

Основна частина. У січні 2019 року з ціллю поліпшення якості медичної освіти за допомогою підвищення кваліфікації медичних педагогів кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології нами був ініційований навчальний он-лайн курс із застосування інформаційно-освітніх веб-технологій в медичній освіті.

Основними завданнями було обрано - навчитися адмініструвати веб-сайт кафедри; навчитися створювати і додавати навчальні матеріали, електронні курси, тренажери, симулятори, веб-квести на сайт кафедри і в систему управління навчанням; освоїти роботу додаткових сервісів, що забезпечують працездатність сайту, та необхідних для створення освітніх матеріалів; освоїти принципи побудови навчальних сценаріїв, педагогічного дизайну; створити електронну базу клінічних випадків в тренувальному режимі з розліпленою тематичною приналежністю та в екзаменаційному режимі із засліпленою тематичною приналежністю; освоїти програму конструктор електронних курсів; освоїти систему управління навчання (Moodle).

Для реалізації поставленої мети та завдань було розроблено програму навчального он-лайн курсу для підвищення кваліфікації медичних педагогів з використання інноваційних технологій. Розроблена навчальна програма складається з шести модулів, кожен з яких містить більш ніж 15 навчальних відео уроків у кожному. Програма розрахована на 12 місяців навчання. Кожного тижня слухачам пропонується три скрінкасти за різними тематиками з різних модулів, що забезпечує паралельне проходження декількох модулів. Більшість лекційних тренінгів навчального курсу проводиться у режимі оф-лайн зустрічей (скрінкасти 90% лекційного часу), он-лайн зустрічі (робота в веб-кімнаті 10%). Значна увага приділена відпрацюванню практичних навичок, що реалізується виконанням вправ конкретних проблемних завдань по шаблону дій, запропонованому у режимі скрінкастів та відбувається у зручний для викладачів час переважно у асинхронному режимі. Особливу увагу приділено проблемам захисту авторських прав на педагогічні розробки. У відповідності до завдань та тем навчальної

програми навчальна траєкторія вибудовується у відповідності до загальних потреб клінічної кафедри у конкретний проміжок часу, базуючись на проблемно-орієнтованому підході в навчанні та навчанні на конкретних кейсах, прикладах та завданнях, що стоять перед педагогічним колективом, у відповідності до принципів андрогогіки, що підвищує вмотивованість педагогів до виконання вправ практичних навичок, забезпечує безперервний зв'язок між створенням інноваційних навчальних матеріалів та результатами їх впровадження в рутинну педагогічну діяльність та стимулює на подальше продовження проходження навчального курсу. У якості дипломного проекту по навчальному курсу підвищення кваліфікації обрано створення електронного курсу за окремою темою, клінічним випадком.

У якості навчальної платформи для організації динамічної взаємодії всіх учасників курсу підвищення кваліфікації медичних педагогів створено закриту групу на Facebook, в якій розміщуються освітні матеріали за модулями та темами навчання (графічні зображення, навчальні відеоматеріали – скрінкасти та записи вебінарів, текстова інформація, посилання на корисні джерела, опитування, методичні посібники, публікації з медичної педагогіки, обговорення, практичні завдання курсу, запитання та відповіді на них).

Перед початком навчального курсу для більш ефективної вибудови навчальної траєкторії з урахуванням потреб слухачів було проведено засліплене он-лайн анкетування співробітників кафедри. Оцінювалися характеристики слухачів курсу (вік, педагогічний стаж, наявність ступеня магістра з педагогіки вищої школи), їх базові знання та вміння по інноваційним технологіям в освіті (знання окремих комп’ютерних програм та засобів створення навчального контенту, проведення автоматизованого тестування студентів, проведення вебінарів, теоретичні знання сучасних трендів в медичній освіті), зацікавленість у впровадженні інформаційно-освітніх технологій в навчальний процес за шкалою від 1 до 5, зацікавленість студентів в лекціях, практичних заняттях, зацікавленість у впровадженні електронних тематичних курсів у навчання, зацікавленість у впровадженні симуляційних електронних клінічних випадків у навчання, кількість демонстраційних хворих на практичних заняттях, формат кейс методу навчання, що використовується в даний час в рутинній педагогічній діяльності, аналізувався вибір переваг впровадження в освітній процес веб-технологій та недоліки, оцінювалася готовність приймати участь в он-лайн курсі підвищення кваліфікації та час, який слухачі готові приділити для цього. Більшість співробітників кафедри (85%) дала згоду на участь у навчальному он-лайн курсі із застосування інформаційно-освітніх веб-технологій в медичній освіті.

Висновки. Проведення програм підвищення кваліфікації педагогів медичних освітніх закладів із застосуванням інноваційних технологій у навчанні є невід’ємною складовою сучасної медичної освіти. Широке впровадження інформаційно-освітніх веб-технологій буде сприяти покращенню якості медичної освіти, забезпечить безперервний фаховий розвиток лікаря, і як наслідок, буде сприяти підвищенню якості надання медичної допомоги населенню. Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні педагогічних експериментів серед викладачів закладів вищої медичної освіти для тестування ефективності запропонованої програми навчання, оцінці результатів її впровадження, та подальших розробок електронних он-лайн курсів підвищення кваліфікації педагогів в окремих питаннях, впровадження запропонованої програми навчання на загально університетських та загальнодержавних рівнях.

Література.

1. Вороненко Ю. В., Мінцер О. П., Краснов В. В. Організація безперервного професійного розвитку викладачів у системі медичної освіти (аналітичний огляд та пропозиції). Медична освіта. 2012. № 4. С. 6–17.

2. Гульчій О. П., Хоменко І. М., Захарова Н. М., Зеліковська О.О. Досвід використання SMART-технологій у модернізації післядипломної освіти лікарів профілактичної ланки. Інформаційні технології та засоби навчання. 2018. № 65(3). С. 236–248.
3. Журавльова Л. В., Лопіна Н. А. Сучасні інформаційно-освітні веб-технології в роботі клінічної кафедри. Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали VIII Науково-практичної конференції, присвяченої 210-й річниці ХНМУ та 60-й річниці кафедри медичної та біоорганічної хімії, Харків, 26–27 травня 2015 р. Харків: ХНМУ, 2015. С. 87–90.
4. Напалков С. В. О технологическом обновлении подготовки современного педагога. Материалы конференции «Педагогические чтения в ННГУ». Нижний Новгород – Арзамас, 2015. С. 833–837.
5. Рожко М. М., Ерстенюк Г. М., Капечук В. В., Іванців М. О., Луцак С. М., Дзвонковська В. В., Сенчій В. М. Сучасні підходи до формування високопрофесійного викладача в Івано-Франківському національному медичному університеті. Медична освіта. 2018. № 2. С. 65–68.
6. Сапожниченко Л.В., Козлова Ю.В. Актуальні проблеми теоретичної та практичної підготовки студентів-медиків при вивченні циклу «Внутрішня медицина» на 6 курсі. Медична освіта. 2018;3:67-69.
7. Фурик О. О., Юрченко І. О. Роль тьютора у проблемно-орієнтованому навчанні. Всеукраїнська науково-методична відеоконференція «Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2016», сателітний науково-методичний семінар-нарада «Актуальні проблеми методики викладання інформаційних технологій у фармації» (Запоріжжя, 12–13 жовтня 2016 р). Запоріжжя, 2016. С. 166–167.

Лопіна Н.А., асистент кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології, к.м.н., пр.Науки 4, 61022, м.Харків, +38096-99-58-227, nataliia.lopina@gmail.com